

ERDÉLYI GAZDA

AZ
ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
VÉDNÖKSÉGE ALATT ÁLLÓ

ERDÉLYI KERESKEDELMI TÁRSASÁG

Irodája: Kolozsvár, Petőfi-utca 7. szám, földszint. Telefon: 158. szám. Levélcím:
Erdélyi Kereskedelmi Társaság, Kolozsvár, Petőfi-u. 7. sz. Sürgönyfelm: Erdélyi
Gazda, Kolozsvár. *)

Felkéri az erdélyrészi állattenyésztő bir-
tokos gazdákat, hogy eladó haszonállataik
(igás ökör, tinó, borju stb.) minőségét és
mennyiségét hozzá sürgősen bejelenteni
sziveskedjenek, mivel a királyhágón túli
uradalmak részéről

a vételre rendkívül sok megbi-
zás érkezett.

Arató és kaszálógépek, cséplőgépek, ekék és
boronák, zsákok, ponyvák, olajok stb.

legjutányosabb és legmegbízhatóbb
beszerzési forrása.

BCU Cluj / Central University Library Cluj 1010

Ponyva és zságyár
ELSINGER M. J. és FIAI
BUDAPEST,

Alapítva 1831.
46 kiüntetés.

IV., Deák Ferenc-utca 3. szám
Angol királyné szálloda mellett.

Sürgönycím:
Elsinger Budapest

VIZMENTES PONYVÁK ELISMERT KITŰNO, ELPUSZ-
TITHATATLAN MINŐSÉGBEN

Kazal-, gép-, kocs- és repceponyvák.

Tarpaulin-
Drill-

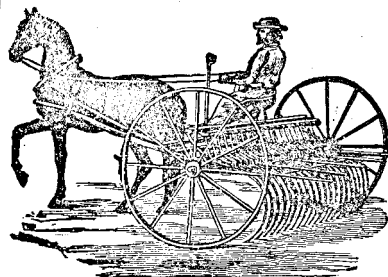
ZSÁKOK

kender varrással
LEN VARRÁSNÉLKŰL.

KARTELLEN KIVÜL, LEGOLCSÓBB BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS
VIZMENTES SÁTRAK, ESOKÖPENYEK, KENDER-TÖMLŐ.

Árjegyzék és minták ingyen és bérmentve. — Leggyorsabb kiszolgálás. — Minden
város jobb üzleteiben a mi gyártmányainkat tartják és sziveskedjék határozottan

Elsinger gyártmányt kérni. (1089.)

KÜHNE E. hazánk legrégebbi MOSONBAN
gazdasági gépgyárában

Alakult 1856-ban. elismert gondos kivitelben kaphatók: Alakult 1856-ban.

czukorrépa-, kukorica- és burgonya-míveléshez

legalkalmasabb és legújabb szerkezetű

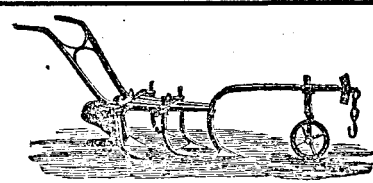
kézi, egy és többsoros fogatos kapálóeszközök és töltőgépek.

LÓGEREBLYÉK különféle szerkezetben. — FŰKASZÁLÓ és ARATÓGÉPEK lényegesen leszállított árban. 1099

Bevált hírneves „MOSONI DRILL” tolókerekű sorvetőgépek,
kézi- és járgányos cséplőgépek; különféle szerkezetű egy és többvasú ekék, szántóföld- és rétboro-
nák, mindennemű talajművelő-eszközök dús választékban.

Főraktár: BUDAPEST, VI. ker., Váci-körút 57/a sz.

Erdélyrészi biz. képviselő: az „Erdélyi Kereskedelmi Társaság”-nál (Kolozsvár, Petőfi-u. 7.)

HUBERT J. E.

pezsgőbor-pinczéi

POZSONY.

Különlegességi jegy:

GENTRY-CLUB a budapesti orsz. kaszinó pezsgője.

Kapható minden jobb vendéglőben és kávéházban.

1069.

A szemétkben is kincset lelhetnek mindazok,

kik megismerkednek az országszerte elismert, kitűnő szerkezetű és legolcsóbb, eredeti „Kalmár“-féle gabonatisztító gépek és rosták sokoldalú előnyeivel. — Sziveskedjen vagyongyűjtés céljából ezen kiváló magyar gyártmány legújabb ingyen árjegyzékét kérni:

 Kalmár Zs. utóda különleges terménytisztító gépgyártótól, 1158.
Hódmezővásárhelyről,
melynek áttekintése után tisztában lesz ön a dolog valódiságával.

Bessemer-Festék

(védjegy álló) uradalmak, gazdaságok, földbirtokosok, szeszgyárak stb. részére kitűnő szolgáltatásokat tesz.

Legtartósabb mázolat rozsa ellen, mindennemű vasszerkezetek, vas- és hullámbádogtetők, tartók, istálló-vasgerendák, kerítések, vaskapuk, vasablakok, gépek, lokomobilok stb. részére.

Mint famázolat is kitűnő konzerváló szer. Jobb, ellentállóbb és olcsóbb, mint minium és olajfesték. 1036. III.

Ajánlással és prospektussal szivesen szolgálnak az egyedüli gyárosok:

Festékgyárak:

Lutz Ede és Társa, Pozsony.

THOMAS-SALAK

a legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya az összes kalászosok és kapások alá, valamint a rétekre. Hatása éppen oly gyors, de tartósabb, mint a szuperfoszfáté. Ezen kitűnő műtrágyát úgy a foszforsav, mint citromsavban oldhatóság és porfinomság szavatolása mellett pontosan és lelkiismeretesen szállítja

Kalmár Vilmos BUDAPEST, VI., Teréz-körút 3.

a Thomassalakgyárak, Berlin, vezérképviselője a magy. korona országainak területén. 1130

Óvakodjunk a hamisításoktól és csakis csillag

védjeggyel ellátott zsákokat vegyünk át.

Minden zsák ólomzárral és tartalomjelzéssel van ellátva

Májerszky Barnabás

gépgyáros Nyiregyházán

készít sok évi tapasztalatok nyomán mint specialista

Viznyomásu olajsajtókat,

Olajmagzúzókat egyszerű s több hengerrel,

Olajmagpörkölőket gőz- és tüzfűtésre,

Olajfinomító gépeket s az olajgyártással kapcsolatos minden berendezést.

Eddigi kivétel 120 telep üzemben. 1093

DR. WÄGNER ÉS TÁRSAI

egyesült gyárak, mint betéti társaság.

Budapest, IX. Tinódy-u. 3.

Bécs XVIII.

Ajánlják fölülmulhatatlan

BORSZIVATTYUIKAT,

szabadal. „UNICUM“ phylloxera fecskendőiket

és az összes 1020

PINCZEFELSZERELÉSI CZIKKEKET,

legolcsóbb árak mellett, a legmegbízhatóbb kivitelben.

Első bpesti stanniol és fémkupakgyár hazánkban új iparág.

Jégyártó- és hűtőgépek.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

„FUCHSOL“

Vegyszer mezei egerek irtására.

Hatása feltétlenül biztos. Emberekre, mezei apró vadra, házi állatokra ártalmatlan. Árjegyzékét bérmentve küld a

Fuchsol vegyészeti labororium POZSONYBAN, Vörösmarthy-utca 7. sz.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 EVRE 12 KOR., 1/2 EVRE 6 KOR.,
1/4 EVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDATISZTI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Hazarészünk mezőgazdasági gépkulturája. <i>Prussinszky Deszö.</i>	429
Vásároljunk-e vetőmagvakat külföldről? <i>Réti János.</i>	430
Mezőgazdasági érdekeink. <i>Székhelyvidy Viktor.</i>	431
A varjú s a magvak védelme. <i>A.</i>	432
Németország lótenyésztése és a szövetségi értékesítés. <i>Báró Malcomes Feromos.</i>	432

Tárca:

Földmívelő hangyák. <i>Krenedits Ödön.</i>	430
--	-----

Kisebb szakközlemények.

.	433
-----------	-----

Irodalmi szemle:

Könyvismertetés. —r. —s.	434
----------------------------------	-----

Vegyes közlemények

Hírdetések

(1002.)

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udvari MAGKERESKEDÉSE

BUDAPESTEN,

VII., Rottenbiller-utca 33. szám.

VI. ker., Andrássy-ut 23. szám.

= A gazdák figyelmébe =

ajánl: arankamentességre állami-lag ólomzárolt luczernamagot és biborherét, továbbá káposzta-repcét, muharmagot, tarlórépamagot, fehér kölesmagot, pohánkát, mustármagot, lóbabot, őszi búkkönyt, őszi borsót, szöszös búkkönyt (*Vicia villosa*), raffiaháncsot, mindent leg-elsőrendű minőségben, a legjutányosabban.

Vesz: mindenféle gazdasági magot bármely mennyiségben. =

Ajánlatok minták ki-séretében kéretnek.

Hazarészünk mezőgazdasági gépkulturája.

Mezőgazdasággal foglalkozó hazánk, nagyszabású és rohamos fejlődését ha figyelemmel kíséri a gondolkozó ész, beláthatja, hogy az utolsó félszázad mit teremtet, mit alkotott a gazdaember számára, hogy az Isten áldásának, nehézkes értékesítését megkönnyítse, a gazdaemberkezebe adhasson minden eszközt, ami arra szolgál, hogy a mai terhes megélhetési viszonyok közt, ez őstermelő állam haladjon a tökéletesség felé és kövesse a művelt nyugatot, melynek még sokkal súlyosabbak létfeltételei, s mégis reuzál a sorssal!

A régi gazdálkodási rendszert az új, modernnel felcserélni, az emberiség meg-rögzött szokásainak elhagyása végtelen megnehezítette, és nemcsak nálunk, mert e hibában nemcsak mi, hanem sokan mások is leledettek, — ez átmeneti krízisen nehéz volt átesnünk, s sajnos, Magyarországra sem mondható általánosságban, hogy ez átváltozást már mindenütt túlélté.

Szükségtelen a gazdatársadalom előtt »az idő pénz« közmondásnak aranyigazságát fejtegetni akkor, a midőn teljesen tisztában van ezzel, s ő tudja legjobban, hogy a régi jobbágyrendszer munkáját már felváltotta a drága napszámos munkája, a föld határok közzé van szoritva, a napszámos időhöz köti munkáját, a talaj már kizsartnak mondható, az okszerű gazdálkodás mel-lőzése miatt.

S miben rejlene, ha leakarná termelési költségeit szállítani? Nem másban, mintha gazdálkodási rendszerében eltérne az eddig követett rendszertől, gépeket szerezne be a külföld mintájára, hogy a sokkal könnyebb viszonyaink közt — mint a minőben a külföld van — e feltétellel magának sokkal tetemesebb jövedelmet és a megapadt drága munkáskezek pótlását biztosítaná.

Szolgáljon e pár alábbi statisztikai adat annak dokumentálására, hogy mily kis mértékben van Erdély beruházkódva a gazdaságokban a legnélkülözhetlenebb eszköz-ekkel:

Cseplő-gép	Kaszáló-gép	Vetőgép	Rosta	Konkoly-választó	Henger
E g e s z M a g y a r o r s z á g o n					
46814	1823	45000	282000	21000	135000
E b b ő l E r d é l y k ü l ö n :					
3150	266	4500	4641	2248	3850

Ebből az összeállításból látható, hogy az arány Erdélyre nézve mily kedvezőtlen.

Meg is van a kára ennek, mert minden gazda panaszkodik, megelégedve nincs, elért eredményét kevesli, igyekszik gazdaságától vagy bérbeadással, vagy végleges eladással megszabadulni, de az újítást nem fogadja el, bármiképp is van meggyőződve annak jó oldaláról!

Bizalmatlanul fogadta a magyar gazda ezelőtt éppen 50 évvel az első cseplőgépet, félt búzáját, terményét beadni e gépbe, mert ott az ő felfogása szerint — a szemek összelesznek törve — és bizalmatlanságának megszűnésére majdnem ez ötven év kellett, mert ma már azon gazda ritka, ki nem géppel csépel.

De könnyű volt még ezelőtt 50 évvel bizalmatlankodni az újításokkal szemben, mert akkor még hasonlíthatatlanul könnyebbek voltak a megélhetési viszonyok, a bőség szarúja hiven öntött; ma már nem így állunk, mert hiába igyekszik a gazda kizsartolt földjének termését szaporítani, ha nem szerez be gépeket, s a munkáskézre többszörösen fordítja reá az elért terméstebbletet.

Nem kívánható a gazdatársadalomtól még Magyarországon, hogy egyszerre oly nagy változtatást idézzen elő gazdaságában, hogy a külföld mintájára — hogy példával éljek — még a búzát is kapáltassa, hanem a szükséges eszközök beszerzésénél, mik idővel ide vezetnének, ne mutasson olyan nagy fokú idegenkedést, hanem alkalmazza azt, mivel a külföld oly szépen boldogul!

A gazdasági egyesületek országos szövetsége rég belátta e nagy tájékozatlanságot és nagy áldozatok árán igyekezett a gazdákra mindenképpen meggyőzőleg hatni, tervbe vett és rendezett egy fényes kiállítást a közelmúltban, de sajnos, hogy

bizzuk a

„Magyar Mezőgazdák Szövetkezetére“

Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

Kívánatra gazdáknak bérmentve küldetnek meg a Termény-értékesítési Feltételek.

• • Terményeink • •
értékesítését
Erőtakarmanycikkek
beszerzését

éppen azon részen, mely nem igényelte annyira, mint igényelné ez oktatást a kelet.

Ide nem jutott el még a művelt nyugat gazdálkodási rendszere és ezen nem központon rendezett kiállításon hazarészünk gazdatársadalma, s különösen a kiscgazdák, nem vehettek részt, nem barátkozhattak azzal, amivel megbarátkozni minden gazdának manapság nemcsak saját, de hazájának érdekében is kell.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet belátta ezen nagy távolság következtében elkövetett mulasztást, pótolni igyekezett és elhatározta, hogy kiállítást rendez, melyen éppen a legszükségesebb ágak felkarolásával módot nyújt az erre végtelen reászorult keletnek, látni, tapasztalni és oly eszközökhöz jutni, mely e sajnálatos helyzeten legalkalmasabban segít!

A gépkiallítás egyik főcsoportját képezi a szeptember hóban rendezendő kiállításnak, mert éppen ebben látja az egyesület a pótlendő fő hiányt s igyekezett megnyerni a nevesebb gyárosokat, kik jó gyártmányaikkal hazarészünk gazdatársadalmának mindenkoron segítségére legyenek!

S ha vissza gongolunk az 1900-ban rendezett gépkiallítás sikerére és az ott látott érdeklődésre, melyet az erdélyrészi gazdák tanusítottak éppen ezen csoport iránt, akkor nyugodtan nézhetünk az eredmény elé, mivel úgy a gazda, mint gépgyáros elégedetten fogja azt elhagyni, mert míg az első erkölcsi-, úgy az utóbbi a tömeges bevásárlás anyagi sikerével teljesen meg lesz elégedve.

S itt midőn jelezhetjük a legnagyobb érdeklődést a gépgyárosok részéről a kiállításon való részvételre, egy pár nevesebb és bizalmat keltő gépgyáros nevét adjuk, kik a kiállításra már jelentkeztek.

Kühne Ede gépgyáros Mosonyból, a ki egy pár száz négyszög méter területen gyárt-

mányainak teljes csoportjával fog résztvenni. *A. M. A. V.* gépgyár szintén összes gyártmányait bemutatja. *Bächer és Melichár* jó hírű gépgyáros cég szintén 400 méter helyet fog elfoglalni gyártmányaival. *Beck és Gergely* benzin motorokkal fog résztvenni. *Az első magyar gazdasági gépgyár* részvény társ. szintén nagyobb kollekcióval jön le. *Kállay* Lajos ugyancsak motorokkal. *Fuchs és Schlichter* tejgazdasági gépekből és felszerelésekből állít ki igen szép kollekciót. *Az Oberurseli* motorgyár motorokkal vesz részt. *Grünzweig* Samu baromfitenyésztési gépek és felszerelésekkel. *Májerszky* Barnabás víznyomású olajsajtókkal *Jakab* István malomfelszerelési cikkekkel. *Geitner és Rausch* tejgazdasági, szőlő, pince, baromfitenyésztési, mezőgazdasági és malom berendezésekkel és gépekkel. *Kalmár* Zsigmond utóda ismert jó hírű rostáival. *Lakos* Nándor acél szélmotorokkal. *Mátray* Feik és társa újrendszerű Rápid kutjával. *Stern* József és testvére újrendszerű praktikus bőr istállókeféivel. *Josifovich és Fasching* praktikus hazai gyártmányú kocsik tengelyekkel. *Vörös* Sándor szijgyártó gazdasági szijgyártó munkákkal. *Dr. Wagner* és társai háztartási gépek és felszerelésekkel. *Zsigmondi* Károly kocsigyártó kocsikkal. Ifj. *Hodács* János kocsikkal. *Udvari* és társa kocsikkal. *Zemann* József gazdasági és háztartási lakatos munkákkal. *Léber* Gyula sodronymunkákkal. *Transsylvania konzervgyár* konzervekkel. *A Zalatnai Kénkovand-Ipar R. T.* műtrágya kollekcióval és ezeken kívül még számos kiállító kisebb jelentőségű tárgyak és cikkekkel.

Ime egy fényes jele a gépgyárosok érdeklődésének, hogy bármily távolról is, de felkeresik hazarészünket, ezzel nemcsak maguk, de hazafiúi kötelességüket istápolják, mert megmutatják, hogy mire képes az ipari szorgalom és a vállalkozási szellem.

S amennyire az előzetes bejelentésekből kivehető, bizalmat gerjeszt az elérendő eredmény iránt, mert sok lesz benne az érdekes tanulságos anyag, a gyárosok részéről nagy az áldozatkészség és így remélhető hogy e vállvetett törekvésnek meg is lesz az óhajtott sikere!

Pruzsinszky Dezső.

Vásároljunk-e vetőmagvakat külföldről?

Jól tudom én, hogy a gazdának meg kell nézni, mire adja ki a pénzt, mert a gazdaság is üzlet s egy üzletben csak a hasznos kiadások térülnek meg. Ovakodnunk kell minden haszontalan vagy felesleges luxuskiadásoktól, ha azt akarjuk, hogy a mérlegünk jó legyen. S még inkább figyelemmel kell lennünk arra, hogy a pénz az országban maradjon, úgyis sok aranykorona kivándorol e tökeszegény országból.

A gazdaosztály, mely oly népes nálunk, még leginkább megteheti azt, hogy csak honit szerezzon be. Neki kell jó példával előljárni. Mindazonáltal lehetnek kivételes esetek, midőn a saját érdeke és mondjuk a közérdek is azt kívánja, hogy a hazai helyett a külföldit tegyük előtérbe, ha az a cikk minőségre nézve sokkal jobb a helybelinél s nekünk több hasznunk van belőle. Így vagyunk némely tenyészállatfajtával s így némely tenyésztésre, termelésre szolgáló vetőmaggal is.

Ha a külföldről importált jelesebbnél-jelesebb gabona-, répa-, burgonya- stb. vetőmagvakat (illetve gumókat) vizsgáljuk, látjuk azt, hogy azokhoz hasonlót — sok esetben — a mi gazdaságaink nem tudnak felmutatni.

Persze, külföldön már évek óta nagy gonddal és szakértelemmel üzik a magtenyésztést, az új változatok, (féleségek) előállítását: még mi nálunk újjal rá lehet mutatni azon gazdaságokra, amelyek vetőmagnemesítéssel foglalkoznak. E munkára úgy látszik nincs hajlandósága a magyar gazdának, míg a német, francia, angol, svéd stb. előszeretettel foglalkozik vele.

Eltekintve a sokféle búzafajtától, melyek bennünket magyar gazdákat oly közelről nem érdekelnek, (mert mint sokoldalú kísérletek kimutatták, nálunk csak kevés külföldi búzafajta vált be, pl. a nitoba búza, sanare headed (dán búza) homokos, meszes talajban); a sörárpanak, zabnak olyan kitűnő féleségeivel találkozunk, hogy azoknak magját bizony csodálkozással szemlélhetjük. *Megfelelnek azok a jó vetőmag minden kellékének.* Tiszta, nagy szemű, telt, súlyos, mintha csak szemenként válogatták volna s mintha csak külön parcellákon termelték volna, mint kapás növényt. Ami úgy is szokott lenni.

AZ „ERDELYI GAZDA“ TARCAJA.

Földmívelő hangyák.

A mexikói tudományos társaság egyik kiadványában M. Gee tanár jelentést tett a társaságnak a földmívelő hangyák létezéséről, mint bizonyos tényről, a melyet mi eddig csak mint gyermekmeséink egyik eszményképét ismertük s határozottan emlékezem reá, midőn dajkám meséje révén képzeletemben összeállítottam a hangyák szántóvető csoportját s az ezer kaszás arató kivonulásának képét.

E hangyafaj tehát valóban létezik és pedig mint igen jó gazda, Mexikóban Sonorában, a hol több négyzetméter földnyi területen élnek s egy fűneműt vetnek és aratnak évenként, a melynek termése ha kimarad, úgy az állatok az éhenhalásnak vannak kitéve.

Messziről fel lehet ismerni a hangya te-

lepeket, a melyek 3—10 méter átmérőjű szűrőkön laknak, amely alá van aknázva csűrjeik és hombáraiktól. A szérű területén semmiféle növényzet nem terem, mert onnan mindent kiirtanak, hanem akörül 2—6 méter széles gyűrűben (a család száma után arányitva) van a szántóföld, a melyen rendszeren üzik a vetést és aratást, mely után a szemet betakarítják vermeikbe, míg a szárat rajta hagyják a szántóföldön mint trágyát s egyszersmind annyi magot, amennyi a vetésre szükséges, a melyet ősszel, az aratás után eszközölnek, felturván a földet mindaddig, amíg a mag vele kellőleg össze nem vegyült.

Oly gondos földmívelők a hangyák, hogy fűvek között semmi más növényzetet meg nem tűrnek, hanem azt kérielhetetlenül kiirtják ugyannyira, hogy az egész vidéken semmi más fűnemű meg nem terem, mint az ő gabonájuk; de viszont azon fű, amely nekik a táplálékot nyújtja, sehol máshol meg nem terem, mint csak éppen e vidéken, mert vadon nem szaporodik el, hanem művelésre szorúl s

ha a hangyák nem tenyésztenék, úgy kihalna, mint ahogy bizonyítják a bolyok által elhagyott egyes területek, ahol kopár marad a föld vagy más növényzetet hoz idővel létre.

De nem csak az egyéb fűneműt nem hagyják a hangyák Sonora vidékén elszaporodni, hanem a rovarneműt is, amely esetleg az ő élelmüket fogyasztatná s e célból telepeik körül folytonosan őröködnék, illetve őrzőratokat tartanak, megköröztvén naponta szántóföldjük gyűrűjének külső körét, hol útszerű csapás származik a nyomukon.

De nem csupán a határvonal van útjuk által megjelölve, hanem egész tanyájuk el van látva a szükséges úttal s az egész telep egyáltalán oly gonddal, szorgalommal tisztán tartva és művelve, hogy bátran beillenék mintagazdaságnak; az igaz, van is hozzá munkáskéz elég s nem terjedtek még el a szociáldemokrata eszmék.

Krenedits Ödön.

Kolozsvári

Takarékpénztár és Hitelbank

Részvénytársaság.

1007. II.

TÖRLESZTÉSES

és közönséges jelzálogkölcönöket nyújt hosszabb, vagy rövidebb időre Kolozsvárt fekvő bérházakra és bárhol fekvő földbirtokra.

Az ügyleteket a leggyorsabban és legelőnyösebben bonyolítja le s a kölcsönöket minden levonás vagy külön díj nélkül készpénzben fizeti ki.

mán összesen exportált 197,911 darabon fölül 1.360.547 ló hozatott be, vagyis minthogy az átlagos évi többlet behozatal 75,585 darabnak felel meg. az ezen 18 év alatt az összeállományban bekövetkezett 672,796 darab szaporulat nem tudható be a belföldi tenyésztés fejlődésének, t. jogosan állítható hogy azt kizárólag, vagy legalább is túlnyomóan a külföldről való behozatal idézte elő, annál is inkább, mert az importált lovak között évenként mintegy 14 ezer két évnél fiatalabb csikó is foglaltatik, s ha a behozatali statisztika a 2—3 éveseket is még megkülönböztetné, úgy a növendékállomány szaporulatának a belföldi tenyésztés javára eső hányada még igen jelentékenyen, legalább is a felére apadna.

Ezen jelenség cka kétségtelenül abban a körülményben keresendő, hogy a népesség rohamos elmelkedése, valamint az ipar és kereskedelmi forgalom óriási fellődése következtében a német mezőgazdasággal szemben támadó fokozott igényeket, ez utóbbi, minden erőlködése dacára, kielégíteni nem képes. Hozzájárul ehhez a lónevelésnek a német gazdasági viszonyok között való költséges volna és az államilag favorizált melegvérű tenyésziránynak gazdaságilag nem egészen kielégítő eredménye.

Németországban a lótenyésztés állami gondozása ugyan már nagyon régi és terjedelmével ma is jóval felülmúlja az egyéb gazdasági háziállatok tenyésztése érdekében kifejtett állami tevékenységet. Magában Poroszországban az állam évi kiadása e címen 7.807,000 márka, mely összegből az állami ménesekre és méntelepekre 7.275,000, lódijazásokra és segélyekre 301,009 és versenyekre 231,000 márka esik.

Az állam ezen gondoskodásának fő rugója azonban az ország barcképességére való tekintet, mely a hadsereg szükségleteit kielégítő, megfelelő nemes vérű lótenyészintézmény hivatásterület első feladatát a melegvérű tenyésztés hanyatlásának megakadályozására, kellő apaállatok előállítására és a köztenyésztésre való alkalmaztatására képezi, hogy ezáltal a mindegyik jobban a hidegvér felé irányzat mellett, a meleg és a hidegvérű tenyésztés közötti arányt a hadügyi érdek szempontjából szabályozza.

A tenyésztők egy igen nagy része és elsősorban a mezőgazdasági szaktekintélyek már most az állítják, hogy az állam a nemesvérű tenyésztés támogatásában túlmegy a kívánatos és szükséges határon, s ezzel ellentétbe jut a lótenyésztő gazdák érdekeivel. Akként okoskodnak, hogy a gazdasági élet újabb alakulásával együtt jár a tömeges teherszállítás, s hogy úgy ez, mint a belterjesebb mezőgazdasági üzem nagyobb követeléseket támaszt a lovak vonóképesége iránt. A termés és a gazdaság szükségleteinek mozgósítása, a mélyművelés, a vetőkaszáló- és aratógépek nehéz, egyenletes és csendes munkára alkalmas lovakat igényelnek. Ennek következménye, hogy nemcsak az ipari szállítás, hanem a mezőgazdaság is mindinkább nehéz lovakat vesz használatba, s ennél fogva természetesen is reá lesz utalva az ilyen fajta lovak tenyésztésére; ami különben is bizonyos előnyökkel jár, miután a hidegvér felnevelése nincsen annyi esélynek kitéve, s egy évvel hamarabb vehető használatba. Emellett a hidegvérű lovak, keresettségükönél fogva könnyen és jól értékesíthetők, míg a, főleg és első sorban a had-

sereg ellátása kedvéért, túlságos mennyiségben tenyésztett melegvérű lovaknak csak csekély javarésze — kerek számban mintegy tíz ezer darab — talál a katonai kincstárban vevőre; a fenmaradó selejtesebb nagyobb részben pedig csak nehezen és csak igen nyomott áron lehet túladni. De maga a hadsereg számára megvásárolt legjobb anyagért átlagban fizetett 900 márka vételár sem elégítheti ki a tenyésztőt, minthogy a katonalovakat szolgáltató három fővidékre megejtett részletes számítás szerint: Ost-Preussenben 956, Holsteinben 1020 és Hannoverben 1030 márka költségbe kerül egy hadi szolgálatra szánt csikónak 3½ éves koráig való felnevelése.

Mindezeknél fogva Németországban a hidegvérű fajok elterjesztése gazdasági szükségletet képezvén, ezek tenyésztése napról-napra tét hódít, még pedig a gazdák önálló akaratából és saját elhatározásából. Bizonyítja ezt, hogy a tenyészmenek közös használata céljára létesült 215 szövetség 99 melegvérű és 206 hidegvérű apaállatot tart. De még jobban kiviláglik ez magában Poroszországban, a melegvérű tenyésztés tulajdonképpeni hazájában, a tenyészigazolványokkal ellátott, magántulajdonban lévő mének számából. Az 1892. évben volt ilyen melegvérű 925, hidegvérű 493; míg az 1900-ik évben melegvérű már csak 733, hidegvérű ellenben 771; az 1902-ik évben pedig a hidegvér még erősebben túlszárnyalta a melegvért, amennyiben az utóbbihoz tartozó 694 darabbal szemben 776 apaállat végezte a hidegvér szaporításának feladatát, figyelembe nem véve a két vér keresztezéséből származó 80 mént, mely leginkább szintén a hidegvérhez számítandó. Az egész birodalomban összesen 4798 melegvérű és 2284 hidegvérű apaló áll a tenyésztés tényleges szolgálatában. Azonban nem csak a belföldi tenyésztés, hanem a külföldről való behozatal útján is erősen szaporodik a hidegvér. A külföldről évente behozott lovak fele része hidegvérű fajtaikat tenyésztő országokból származik, minél fogva az évenként importált hidegvérű lovak számát legalább is 60 ezer darabra becsülik.

A „Deutsche Landwirtschafts Gesellschaft“ az 1900-ik évben megkísérelte a hidegvérű, vagyis a tehervonásra alkalmas, nyugodt járású, nehéz lovak állományának megállapítását és arra az eredményre jutott, hogy az összállomány 69%-a a melegvérűhez, 28%-a pedig a hidegvérűhez számítható, míg 3%-a ponny; hogy tehát németországban hozzávetőleg 1 millió hidegvérű ló van. Ez alkalommal megállapított az is, hogy Németország északkeleti része tekinthető általánosságban a melegvérű tenyésztés területének, míg a hidegvér igazi hazája Közép- és Nyugat-Németország, s hogy Dél-Németország is a hidegvér tenyésztését kultiválja. A hidegvérű megállapodott, külföldi fajtaik közül legerősebben van képviselve a belga és ardenni faj Nyugat- és Közép-Németországban, kiválóan a Rajna vidékén 354,000 darabbal; a dán, schleswigi és az angol (Clydesdal és Shir) nehéz fajtaik 207,000 darabbal leginkább Közép-Németországban vannak elterjedve; 24,000 darab francia (Percheron és Boulonnai) nehéz fajta ló Württembergben és Badenban; mintegy 10,000 darab pinzgau-i pedig Bajorországban, Württembergben és Sziléziában otthonos; míg vagy 428,000 darab keresztezés és nehéz táj-

fajtákhoz tartozó ló a birodalom egész területén oszlik meg.

A gazdák ezen törekvéseivel szemben a hadsereg remonda-felügyelősége, az 1900-ik évben a hadügyminiszterhez beadott jelentésében azon meggyőződésnek ad kifejezést, hogy a kormány a melegvérű tenyésztésre fordított gondoskodását nem mérsékelheti, sőt azt még fokoznia kell, ha a katonaló szükségletet a belföldi tenyésztésből biztosítani akarja.

Ezen véleményének támogatására a felügyelőség előadja, hogy a porosz katonaló-avatató, illetőleg bevásárló bizottságnak az 1899-ik évben összesen 21,806 fiatal ló vezetett elő megvételre, mely mennyiséggel szemben az 1298-ik évben 1961 és az 1897-ik évben 3512 darabbal volt nagyobb az elővezetett lovak száma; minél fogva tehát a kínálat a legutóbbi években jelentékenyen csökkent. Ezen körülményből, valamint azon tényből, hogy Németország melegvérű lovakból évente mintegy 43,000 darabbal többet hoz be, mint amennyit exportál, a felügyelőség azt következteti, hogy a gazdák részéről minduntalan hangoztatott azon állítás, hogy Németország melegvérű lovak túltermelésében szenved, alig lehet alapos, miután az előbbi számadatok inkább annak ellenkezője mellett szólanak, vagy legalább is azt látszanak bizonyítani, hogy a melegvérű lovak újabban nemcsak a hadseregnek, hanem másoknak is haszonnal eladhatók.

(Vége következik.)

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **A burgonya degenerálódása.** Nem csupán a burgonya, hanem különféle növényzet, a melynél az újabban létre hozott különlegességek még nem képeznek határozottan megállapított fajt, éppen úgy, mint a keresztezett állat, amely még csak a második-harmadik generációt éri: könnyen visszafelődik. Különösen tapasztaljuk ezt a burgonyánál, a melynek ma már annyi válfaja van. A degenerálódást a legtöbb esetben ezen körülmény okozza, hogy ugyanazon égalji és talaji viszonyok mellett, több éven át termeljük ugyanazt a fajt.

Minden egyes burgonyafajnak meg van a maga különleges vegyi összetétele s a szerint kívánja meg úgy az égaljat, mint a talajt s ha nem lel alkalmasra, akkor az első évben még a saját énjében rejlő energiával tud ugyan küzdeni ellene, de a második, harmadik évben már elpazarolta ezt az erőt és megadja magát az égalji és talajviszonyoknak s olyanná fajul, a mely azoknak megfelel.

Új fajokat, ha több éven át akarunk használni, mindenesetre kell, hogy évről-évre jobb és jobb talajba vesszük, mert így, a mit veszt ellenálló képességéből, azt kipótolja számára a jobb talaj.

Mindenesetre legcélszerűbb azonban a fajoknak időnként való változtatása, szemelött tartván akkor is, hogy lehetőleg zordabb vidékről hozassuk, mint ahol el akarjuk vetni.

+ **Kihajtott zöldsgnemű.** Számtalanszor hallom gazdasszonyainkat dicsekedni hogy télen friss zöld salátát tálalnak fel a pincébe lerakott zöldsg fiatal hajtásaiból s hogy ezek a hajtások jobban elszaporodjanak, igyekeznek pincéjüket télen át minél mélyebben tartani.

Oberurseli Mótorgyár Részvénytársaság, Oberursel

MAJNA-FRANKFURT MELLETT.

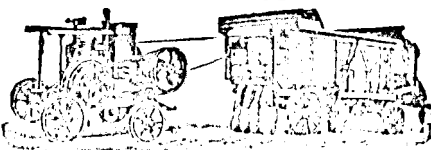
Iroda és mintaraktár: Bécs, VII., Lindengasse 7.

1077.

LEGJOBB ÉS LEG-
OLCSÓBB HAJTÓERŐ

a „GNOM“ benzin-petrolin-motor-mozgony.

3000-nél több üzemb. — Könnyen kezelhető.
Villanyos gyújtással. — Okl. gépész felesleges.

Motor-Locomobile.

Költségvetés, tervek és egyéb felvilágosítás
ingyen és bérmentve.

Magyar levelezés.

Magyar levelezés.

Ezen eljárás, elvnek, egyszerűen rossz, mert a kényszerített hajtás által a zöldségmű nagyon sokat vesz izletességéből és nedvtartalomból; ami nagyon természetes, ha megdondoljuk, hogy a fiatal hajtások az életnedvet nem a homokból nyerik, hanem magából a gyökérmű zöldségből élnek. Legjobb az elvermelésnél vagy pincébe való lerakásnál a zöldségséget levéltetéstől csak annyira megfosztani, hogy a legfiatalabb hajtások közül egyet-kettőt meghagyjunk. Ezek alig növekednek tovább, mert hiszen egészen más táplálkozáshoz voltak szokva a szabad földben; hanem arra jók, hogy frissen tartják, rothadástól óvják a zöldséget. Mig ellenben, ha a rossz szokásnak hódolva, a zöldségmű zöldjét, egy darabka hússal együtt levágjuk, akkor a megsértett és szabadon maradt hús könnyen rothadásnak indul; ha pedig csak magát a zöld leveleket ugyan, de valamennyit töben letépjük, akkor fiatal hajtásokat kapunk.

A ki télen gyenge zöld salátát akar, az termelhet magának igen könnyen cikóriát a meleg szobában vagy konyhában faladákban, csak locsolja bőven eső vízzel s nem kell zöldségműjét hajtás által tönkre tennie.

— Az istállók szellőztetése. Különösen kisebb gazdaságokban és a tanyákon nálunk keveset adnak a gazdák az istállók és ólak szellőztetésére s ha egy-egy birkaistállót megnezünk csak kívülről is, úgy már tisztában lehetünk vele, hogy a maradi építkezésmód apró ablakaival, csak hátrányára lehet az istállóknak, különösen a szellőztetésre való tekintettel; hanem annál nagyobb rajtuk az ajtó s annak feltárása által igyekezzenek gazdáink a kellő szellőztetést elérni, feledvén azt, hogy azáltal, ha ezeket a pajtányi ajtókat rányitják az állatokra, úgy a betóduló hideg levegő nagy mértékben ártalmunkra van.

A rosszul szellőztetett istálló, melyben az erős szag megfülled s padlóba, falakba bele veszi magát, majdnem mindig szemgyuladást és egyéb betegségeket szokott okozni az állatoknak.

Azért helyes szellőztetésről az istállóban okvetlenül gondoskodnunk kell, még pedig vagy ablakok vagy pedig más megfelelő szellőztető által, mert különben kárát fogjuk vallani. Azonban nemcsak a szellőztetés, hanem az alomnak és trágyának gyakori változtatása, összesepése, kihordása, valamint az ételhulladékoknak naponta való eltávolítása az istállóból, főfeladatát képezze a gazdának, ha egészsézsében akarja megtartani állatállományát.

K. Ö.

IRODALMI SZEMLE.

Könyvismertetés.

Az alsófehérmegyei gazdasági egyesület 1902. évre szóló Évkönyve terült elibünk, melyet Székelyhidy Viktor titkár szerkesztett s kívánatra bárkinek megküld. De érdemes is kérni s olvasni, mert hazarészünk egyik legbuzgóbb agrár-egyesületének beszámolója ez! A tagok száma 260, a számadási egyenleg 8080 korona, melyből a megyei gazdák érdekei szempontjából 5000 korona költetett s hogy nem hiába, arról a füzet részletes adatai tanuskodnak. Az erdélyi részekben szinte irányító mutató azon ténykedés, hogy a megyében keresztülvitte a buza-vetőmag felfrissítését. Sikeresen vezette a szőlőfelújítást, úgy, ha hazarészünkben e téren is erősebb lendület szükségse állana be: elmehetünk tanulni az alsófehérmegyei új szőlőkbe s ez különösen a titkár meg a nagyenyedi vincellér-iskola érdeme.

A IV. ik tenyészállatkiállítás javuló és emelkedő, vásárai szintén érdekesek: s itt szeretünk volna bővebb megfigyeléseket olvasni, hogy válnak be a községekben s az enyedi kiállításban beszerzett apaállatok? Mert, ime a Háromszéken is erősítették a fehér tenyészmarha irányt s egy ötletre e tavaszon már százával állott szolgálatba a székely Olt mentén a barcasági piros-tarka. A színes divatok mindig tetszetősebbek.

A statisztikai adatokon kívül leközlöttek az elmúlt téli vándorgazdasági előadások anyaga is. Tanulságos a Fleischmann állatorvos által írott közlemény az állati betegségekről; szellemes, élvezetes s a nép által is könnyen érthető dr. Szaniszló Albert jószágigazgató által „a növényeletről és a kenyérről” szóló értekezés s fontos eszméket pendít meg Székelyhidy titkár „a falusi gazda udvaráról” s más cikkben „mezőgazdasági érdekeinkről” melyben a közel jövőbeni boldogulásunk két eszközét a szakismeretek általános fejlesztésében s a falusi szövetkezésben látja.

Látjuk tehát, hogy nemcsak gyakorlati téren foglalkozik az egyesület, de irányelveket is tűz ki: s minden politika nélkül, a mi Zeyk Dániel főispán elnökön kívül a buzgó választmánynak is érdeme.

- r - s.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kis hirdetések című rovatunkra felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenki hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felírható. A hirdetési megrendelés minden száma legkésőbb csütörtökön délig a kiadóhivatalhoz juttatandó.

— Csemegezőlő eladás. A m. kir. földmivelésügyi miniszter a következő felhívást intézi a csemegezőlőtermelőkhöz:

Termelőink közül mind többen ültetnek csemegezőlőt, az abból várt nagyobb jövedelmet azonban gyakran nem érik el. Abból a célból, hogy a csemegezőlőt venni szándékozók megismerhessék azokat a forrásokat, a honnan csemegezőlőt a termelőktől közvetlenül beszerezhetnek, felhívom a hazai termelőket, hogy várható eladó csemegezőlőkészleteikre vonatkozó adatokat a rendelkezésre álló bélyegmentes bejelentő-íven, legkésőbb augusztus hó 20-ig jelentésük be, hogy azokat vidékenként csoportosítva, kimutatásba összefoglalva, közzétehessem. Ezen felhívás és belentőiv a közönség kényelme szempontjából az Országos magyar gazdasági egyesületnél (Budapest, Köztelek), az összes vármegyei gazdasági egyesületeknél, valmennyi pince- és szőlészeti egyesületnél, az összes vincellériskolák igazgatóságainál, a szőlészeti és borászati felügyelőknél s a földmivelésügyi ministerium szőlészeti osztályában kaphatók s egyszerű levelezőlapon foglalt megkeresésre bárkinek megküldetnek. A bejelentések a m. kir. földmivelésügyi ministerium VIII/1. osztályához címzendők s legkésőbb augusztus 20-ig beküldendők. Félreértések elkerülése végett megjegyeztetik, hogy a jelen felhívás értelmében jelentkező termelő szőlőkészleteinek eladása tekintetében semminemű irányban sincs lekötve, hanem azt szabadon, betársa szerint legjobb módon értékesítheti, viszont a bejelentés megtételéből a bejelentő sem igényt nem formálhat, sem következtetést nem vonhat arra, hogy csemegezőlő termelésének eladását a földmivelésügyi ministerium magára vállalja, vagy közvetítse.

— A komló árrol. Múlt számunkbeli jelentéshez képest erős a változás a komlóvilágban. Ma már tisztán áll, hogy Cseh- és

Morvaországban $\frac{1}{3}$, sőt $\frac{1}{4}$ termés (az is be-teges) lesz csak, s úgy meg vannak ijedve, hogy a saazi komlósszövetkezet az osztrák kormányhoz fordult adóelengedésért s anyagi segíért! Hát ott nagy baj lehet! A bajor földről jött tudósítások szerint ott nagy átlagban a bőségesnél jobban állanak a komlók, de pár nap óta súlságos sok az eső, mely bár a férgeket lemosta a komlórol, de következtében az éjjelek igen hűvösek s a viritás mind feunakadhat. Angliában és Belgiumban nagyon gyenge az állapot: s az idő sem bír megjavulni. A *nürnbergi piacra* már érkeznek 5 kilós zsákokban a korai stajer, (s valószínűleg dunántúli) komlók, de ezek nagyobb részre azonnal a sörgyárakba kerül kilónként 2—3—4 koronán. Ott a piacon 1901-beli árúnak (per 50 kgr.) 70 Márka, 1902-belinek 142 Márka = per q. 170 korona az ára. Egy legújabbban érkezett 5 kilós stajer komlót 25 Márkán adtak el. Dél-Stajérben 50 kgr.-ért 220—250 koronát fizetnek a kész korai komlóért, ott már 14 ügynök mozgolódott. Nálunk július közepén Segesvárt is járt 5—6 ügynök, de nem bírtak elővételt tenni, e héten már a Bácskában vásároltak 100 kgr.-ját 220—260 koronával. Az időnk szép, a mikor kell, melegek, de frissítő esők is járnak, ami a korai komlónak igen jót tesz. Figyelmeztetjük olvasóinkat, hogy piaci tudósításokat szivesen nyújt egyszerű kérdésre is a segesvári komlósszövetkezet s a kolozsvári komló-szaktanár, legcélszerűbb az R. P. sürgöny alkalmazása eladási ügylet esetén, azonkívül kérjük az eladókat, hogy a komlóértékesítésről minket is tudósítsanak.

— Lótenyésztők figyelmébe. A marosvásárhegyi 9. honvéd huszár-ezred folyó év őszi pótlóvázása szeptember és október hónapokban lesz megtarva. Erre való tekintettel felszólíttatnak a tenyésztők, hogy 4—7 éves, 158—166 cm. magas és eladására szánt lovakat a lovak száma, kora, színe neme és magasságának feltüntetésével a nevezett ezred parancsnokságának minél előbb bejelentésük, mert a pótlóvázási terv ezen bejelentések alapján lesz egybeállítva.

— Baromfitenyésztési szaktanfolyam tanítónók részére. A földmivelésügyi miniszter, hasonlóan a múlt évben tartott baromfitenyésztési szaktanfolyamhoz, ez idén is rendez 10 tanítónó részére a gödöllői baromfitenyésztő telepen 10 napra terjedő tanfolyamot. Ezen idő alatt 10 oly tanítónó hallgatja az előadásokat, szerez gyakorlati ismereteket, akik a női gazdasági ismételőiskoláknál vannak alkalmazva.

— A marhahajtó utak reviziója. A földmivelésügyi miniszter útasította a törvényhatósági állatorvosokat, hogy a marhahajtó utakról még 1888-ban készített jegyzéket revideálják és ha úgy találják, hogy akár az útépités fejlettsége folytán, akár pedig az állatforgalomnak más irányba való terelése mutatkozik szükségesnek, úgy a gazdaközönség és az állatkereskedők meghallgatásával, a szükséges módosítások, esetleg új marhahajtó utak kijelölése iránt tegyenek előterjesztést a megyéknek. Az állatforgalom szempontjából följött fontos ez a rendelkezés, mely figyelemre méltó része annak a nagy munkának, mely állatforgalmunk érdekében és javára folyamatban van.

— Az ország nagybirtokosai. A legújabb statisztika szerint Magyarországon a legnagyobb földbirtoka a magyar államnak van és pedig 2.816,418 kat. hold földje. A magánbirtokosok sorrendje ez: Eszterházy Miklós herceg 421.053, gróf Schönborn Frigyes 216.021,

ELSŐ MAGYAR TEJGAZDASÁGI GÉP- ÉS ESZKÖZGYÁR
FUCHS és SCHLICHTER BUDAPEST, VI., Jász-utca 7. szám.

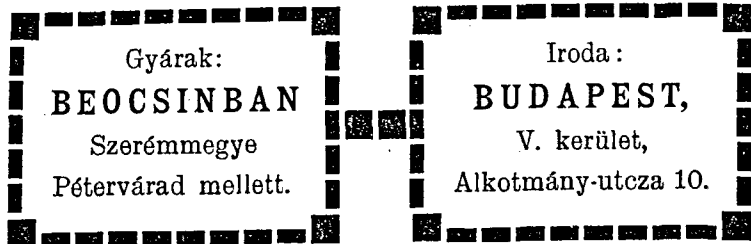
Tejszövetkezeti berendezések kézi erő- és gőzhajtásra, úgyszintén mindennemű tejgazdasági gépek és eszközök a legjobb kivitelben és legjutányosabban szállítva Teavajat határtalan mennyiségben veszünk.

Árjegyzék és költségvetés ingyen és bérmentve.

Beocsini Cémentgyári Unió

— Redlich, Ohrenstein és Spitzer. —

Az 1896. évi ezredéves orsz. kiállítás
egyedüli díszoklevél cémentgyártásért
és számos más kiállításon első díjak.

ÉVI GYÁRTÁSI KÉPESSÉG:

800.000 mm. portlandcément, 800.000 mm. románcément.

Ajánlja Magyarországon, Ausztriában és a
keleti dunatartományokban a legnagyobb
és legkényesebb építkezéseknél kitűnő si-
kerrel kipróbált gyártmányait, akármely
— vasuti vagy hajóállomásra szállítva: —

Gyorsan vagy lassan kötő román-cémentet és
mesterséges portland-cémentet, valamint hom-
lokzat-diszítésnek és öntvényeknek nagyon al-
kalmas cémentet, szép és egyenletes színben.

JÓTÁLLÁS:

A normaliaknál 50%-al nagyobb huzási és nyomási szilárdságért.

Egyenlő súlyú zsákok és hordók.

1022.

Első magyar ruggyanta bélyegző-gyár
és véső-intézet

Geduldiger Hugó

vésnök,

BUDAPEST,

Váci-körút 17. szám.

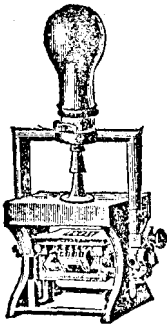
Ajánlkozik

ruggyanta és rézbé-
lyegzők, pecsétnyo-
mók zsáksablonok,
állatjelző-bélyegzők
stb. elkészítésére.

Mintalapok ingyen.

Vidéki képviselők
kerestetnek.

1101.

A komáromi m. kir. föld-
mives iskolát folyó év szept. hó
elsején több növendék végzi, kik
részben katonai kötelezettségük-
nek is eleget tettek s részint
mint altisztek kerültek ki. A
gazdaság minden ágában jól ki-
képzett egyszerű földmivesek,

gazdai vagy munkavezetői

●● állást keresnek. ●●

Megkeresések a javadalmazás
megjelölésével az iskola Igazga-
tóságához intézendők. 1189

HIRDETMÉNY.

A kolozsvári es. és kir. élelmezési raktár
(Sétatér-utca 4. sz.) augusztus havában gazdáktól
és azok egyesületeitől

300 métermázsa rozsof vesz.

Feltételek a folyó évi július hó 30. 1158. sz. a.
külön hirdetésben találhatók.

Érdeklődőknek közelebbi felvilágosítással szolgál
fenti hatóság a hivatalos órák idején.

Kolozsvár, 1903. augusztus havában.

A cs. és kir. katonai élelmezési raktár
kezelő bizottsága, Kolozsvárt.

1188

A V I S O.

Das k. und k. Militär-Verpflegsmagazin in
Kolozsvár (Klausenburg, Sétatér-Gasse No. 4.) kauf
im Monate August 1903. von Grundbesitzern und
deren Vereinigungen

300 Meterzentner Roggen.

Die näheren diesbezüglichen Bestimmungen ent-
hält die Kundmachung zu No. 1158. vom 30. Juli 1903.
Auskünfte werden während der gewöhnlichen
Amtsstunden in der Kanzlei des obgenannten Verpflegs-
magazins ertheilt.

Kolozsvár, am August 1903.

Von der Verwaltungs-Kommission
des k. und k. Militär-Verpflegsmagazins
Kolozsvár (Klausenburg).

1188

Csemegeszőlő eladás.

Alulírott szövetkezet közhírre
teszi, hogy a kecskemét-fülöp-
szállási helyi érdekű vasútvonal
„Helvétia“ állomás mellett lévő
szőlőtelepen cirka 400 mm. ²/₃
részben piros, ¹/₃ részben fehér
Chaselás és 50—60 mm. legfín-
mabb szagos- és csemegeszőlő
termésének eladását határozta el.
A venni szándékozók személyesen
a helyszínén vagy levél útján a
telep intézőségénél az eladási
feltételeket megtudhatják.

1190

Első Kecskeméti
Szőlő és Gyümölcstermelő Szövetkezet.
Vasútállomás: Helvétia. Posta: Kecskemét-Helvétia.

Birtokok eladó!

Bánáiban 1750 holdas házilag kezelt birtok szép
kastélyal. felszereléssel 275.000 frt. — A fővárostól
4 órányi távolságra 500 holdas I. rendű szántó, jobb
föld még Békésben sincsen, 8 szobás urilakkal 120.000
frt. Törlesztéses kölcsön 55.000 frt. Gyorsvonat hely-
ben. — Nagyváradi vidéken 500 hold 55.000 frt. vasút-
állomás a tanyán. — Zalában 200 hold, 5 perc a vasút-

tól, 25.000 frt. — Nógrádban 600 holdas birtok 7 szo-
bás urilakkal, teljes felszereléssel, függő természéssel,
60.000 frt. Törlesztéses kölcsön 32.000 frt. — Kassa
vidékén 500 hold házilag kezelve 55.000 forint. Bank-
kölcsön 35.000 frt. — 1000 holdas birtok a főváros
közelében, urilak és gazdasági épületekkel mintaszerű
házilagos kezelésben, holdankint 230 frt. — Ugyanitt
750 I. rendű fekete talaj, a vidéken a legjobb birto-
kok közé tartozik, fényes úri kastélyal. — Hontban
300 holdas, mintaszerűleg kezelt és felszerelt birtok,
csinos urilakkal, felszereléssel, cukorrépa-termeléssel,

függő természéssel, 60.000 frt. — A fővárostól vasúton
1 órányira 100 hold I. rendű fekete kötött talaj, szép
úri belsősséggel 30.000 frt. — Kisebb és nagyobb bir-
tokok, nyaralók 10, 20, 50 holdas szántóföldek el-
adásra bejelentve vannak. Bővebbet 1148. I.

„La Confidentia“ intézet

hatóságilag engedélyezve, alapított 1877.

Budapest, VII., Garai-tér 14. (Válaszbélyeg).

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Petőfi-utca 7. sz., emelet.

Előre fizetendő
KIS HIRDETÉSEK.

Levélbeli tudakozásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz-levélbélyeg mellékelteik.

Ezen rovatban minden 20 cm, vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségen felül minden szó 4 fillér, vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozásoknál csak a kihirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik.

Különfélek.

Ispáni állás betöltendő október elsőjére. Csakis teljesen megbízható, erélyes, igen értelmes, szorgalmas, a románnyelvet bíró egyének küldjék be bizonyítványaik másolatát. Javadalmazás: 600 kor. évenkénti 120 korona emelkedéssel 1200 koronáig és conventio. Csiktopolczai László gazdasága, Lapusnyak, u. p. Hunyad-Dobra. 1184

Gazdatiszt okleveles, keresztény, 29 éves, nős, a mezőgazdaság minden ágában jártas, valamint a gazdasági szeszgyári vezetést, marhabizlalást, gazdasági és szeszgyári könyvelést teljesebb érte a jó bizonyítványokkal rendelkezik, megfelelő állást keres. Czim: Mártonffy Emánuel, Kraszna, Szilágy megye. 1185

CIMBALOM részletre is olcsón kapható.

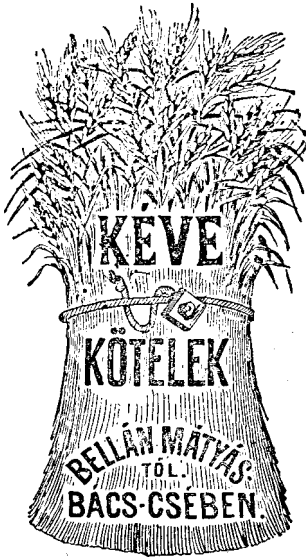
Melyről nagy képes árjegyzéket bérmentve küld **Varga Pál** cimbalomgyártó. Makó, saját házából.

Cimbalmozni a leg hamarabb megtanulható az öntanulási, saját kiadásomban megjelent, cimbalomiskolából, melynek ára 4 kor. helyben, utánvétellel 70 fillérrel több. A megrendelő saját keze írása szükséges. **VARGA PÁL** cimbalomgyártó. 1182

Tyuktenyésztés II. átdolgozott és bővített kiadás.

90 képpel. Ára 3 korona. Nélkülözhetetlen minden baromfityénésztőnek, 200 oldalon minden kérdést részletesen letárgyal és pontos utmutatást ad. Ezen új kiadás tárgyalja az új opington tyukfajtát, az amerikai keltető gépeket és az amerikai kapanozást.

Kapható 3 korona bekiadás ellenében bérmentve **Hreblay Emil** állattenyésztési m. kir. felügyelőnél Budapest. VII. ker., Csömöri-ut 5. szám, II. em. 8. 1051

Óriási megtakarítás!

78%-kal olcsóbb, mint a manillazsineg 85%-kal olcsóbb, mint a zsupszalmakötél és 97%-kal olcsóbb, mint a gabona-szalmakötél, mit prospektusomban számításokkal bizonyítok — Mintákkal és prospektussal készséggel szolgálók. Mindennemű gazdasági kötélárúk, zsakok és ponyvák szintén a legjutányosabb áron. 1167

B. Bak Lajos

Ó esasz. és kir. Fensége Klotild főhercegnő udvari szallítója és az arany koronás kereszt birtokosa.

műbutor- és épületasztalos munkák és parquette gyári üzlete Kolozsvárt.

Alapított 1869-ben. 1039.

SIMONFFY ISTVÁN

mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntődéje Kolozsvárt, Kültorda-u. 48. szám. Telefon 85. sz. Kívánatra árjegyzék és költségcsámítás bérmentve küldetik. 1038

Saját készítményű mindennemű gazdasági

ZSÁK

és vízhatlan **KAZALTAKARÓ PONYVA**

a legolcsóbb gyári áron kapható a 1156

FISCHER-féle zsák- és ponyvaárúházban **BUDAPEST,** Nádor-utca 31—33.

PONYVAKÖLCSÖNZŐ INTÉZET.

Sovány és hizott sertések legjobb értékesítésére alánljuk **Bauer B. Gyula** céget Budapest, VIII. kerepesi-út 73., ki levélbeli megkeresésekre mindenkor díjtalanul szívesen válaszol. 1046.

DUNKY FIVÉREK

— os. és kir. udvari —

Fényképészek,

Mátyás király-tér 10. Gr. Wass házban levő fényképészeti műtermőket megnagyobbítva újonnan építették és a kor minden igényeit kielégítőn fényesen berendezték s kéri a n. é. közönség további pártfogását. 1127.

BÉLHURUT

Kitűnő gyógyszere a **CORNIDES**-féle „Fekete áfonya” gyógybor. Kapható gyógyszerárúházban; a hol nem kapható, oda 5 üveget 8 koronáért bérmentve küld 1056 **CORNIDES K.** Felka (Szepes megye). Erdei gyümölcsöket földolgosó telep.

Mótor-benzint

minden fajsúlyban és mindennemű motorhoz alkalmasat jutányosan szállít a **Kőolajfinomító-gyár Részv.-társ.** brassói gyarából.

Megrendelések a brassói irodába intézendők. Benzin adómentességére vonatkozó eljárást illetőleg, a kellő felvilágosítás ugyanott készséggel megadatik. 1032.

Zongorák, pianinok,

hármoniumok és cimbalmok

1178 **gyári áron** részletfizetésre is kaphatók.

Hangszerek bérbe kiadatnak.

Hangolást és javítást egy helyben, mint vidéken elfogad és pontosan teljesít

Triska J. Erdély legnagyobb zongora-raktára. Kolozsváron, Sétatér-utca (Saját ház.)

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület ugyanis mint a **Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége** Alakult 1900. erkölcsi támogatásával. Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával	400.000— K.
Alapítványok	1268.120— K.
Tartalékok	190.400.30 K.
Összesen	1.858.520.30 K.
Első évi felesleg	90.349— K.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből egy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál

1018 **az igazgatóság.**

HERMANN E.

Varrógép és kerékpár nagy raktára Kolozsvár, Egyetem-utca 6.

Újonnan berendezett mechanikai műhelyemben minden mechanikai javítások olcsón, gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

VARRÓGÉPEK!

Egy valódi családi Singer varrógép himzőkészülékkel ellátva 30—50 frtig. Egy karikahajós 65—80 frtig. Egy Central Bobbin 86—90 frtig. Eredeti Hove C. Wheler & Wilson D. 12, Manufacturing & C. New-York, Balkara Cylinder stb. A varrógépek kedvezménye: Heti vagy havi részletfizetésre is vásárolhatók.

Gépeimért 10 évig felelek.

Egy új kerékpár angol villával 70—90 frtig. Kerékpár köpeny 4—6 frtig. Kerékpár tömlő gumi 2 frt. 30 krtól 3 frtig. Kerékpár csengő 35 krtól 1 frt. 50 krig. Kerékpár acetilén lámpa 2 frt. 50 krtól 5 frtig stb.

Csakis készpénzért. 1109

Léber Gyula

első erdélyi sodrony-szövetfonat, kerítés és ruganyos acélsodrony ágybetétek gyára

KOLOZSVÁRT, Egyetem-utca 12. szám. Telefon 439. szám.

Olcsó kerítések!

Ajánlja minden e szakmába vágó munkáit, ugymint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek stb bekerítéséhez

gépfontait, dísz-kerítéseit és díszkapuit,

továbbá pince, padlás, felsővilágossági, magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, majorsági udvarok sodronyfonattal való bevonását, áthányó rosták, szén, koks, kavics, porond villogatáshoz, szikrafogó cséplő- és egyéb gépekhez, sodrony ágybetétek (matracok). 1168.

Földbirtokosok,

gazdák és raktárvállalatok stb. figyelmébe. Ausztria-Magyarországon általánosan bevezetett s mindenki által hasznosnak elismert

ponyva-kölcsönző intézet

ajánl igen csekély kölcsöndíj mellett 96 □mtr. és 48 □mtr. nagyságu telített

kazal ponyvákat,

mezei termékek és vasuti waggonok betakarásához, továbbá 12 □ mtr. nagyságu, behordáshoz alkalmas **szekrényponyvákat**, miáltal saját ponyvák költséges beszerzése megtakaríttatik. Ugyiszintén

zsákok is kölcsönöztetnek

igen olcsó árak és előnyös feltételek mellett. Ugyanitt legolcsóbban szerzhethők be új és használt

telített ponyvák,

valamint **szekérponyvák** 7 korona és 9 korona, varrás nélkül egy daraból szöve **csinvat ponyvák** 16 korona, továbbá új és használt

zsákok

minden nemben, gabona, faszén, liszt és korpás zsákok stb.

Legolcsóbb beszerzési forrás.

Elsőrendű lópokrócok.

Ocska zsák és ponyva minden mennyiségben a legmagasabb áron megvételik.

NAGEL ADOLF

Budapest, V., Arany János-utca 12. sz. 1070

Telefon 35—92.

Sürgöny-czim: Nagel Adolf, Budapest.

Ganz és Társa

vasöntő és gépgyár
részvénytársaság

LEOBERSDORF. BUDAPEST. RATIBOR.

Városi üzlet Budapest, Ferencziek tere 2.

Ajánlja :

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darálás-, felbontás-, kiörlés- és simára örléshez, önműködő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és egyéb malomgépeit, mint felvonókat, szitákat, szállítócsigákat-, zsákfelvonókat-, detacheurök- és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és electromos hajtással.

Electromos világítási és erőátviteli telepeket. Mindennemű kéregöntvénynt.

Bánki rendszerű benzín és petroleum motorokat és locomobilokat.

1017

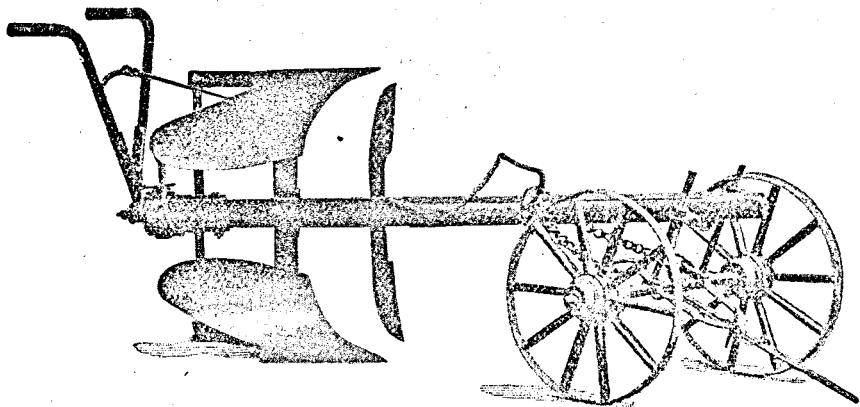
Az 1900-ik párisi kiállításon 6 nagy díjjal és 8 aranyéremmel kitüntetve

A nagyszabeni Limbek Rezső gazdasági gépműhelyében szerkesztett és gyártott

Limbek-féle szabadalmazott hegyi váltó-eke,

mely számos nagyobb gazdaságok közül Gróf Teleki László szedinkai uradalmában is nagyon jó sikerrel kötött agyagos földben kipróbáltatott és hol már több működésben van, minden gazdaságnak legforróbban ajánlhatók.

Egy eke ára 40 korona.

Kapható:

Limbek Rezsőnél,

Ló-tér 7. sz.

és

Jickéli F. Károly

vaskereskedőnél

Nagy-Szeben.

1187

KWIZDA féle Korneuburgi marha táppor

Etrénd szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. 50 év óta a legtöbb istállóban használatban van étvágy — hiány s rossz emésztésnél, a tej javítására és a tehének tejelőképességének fokozására, csontörésknél. — 1/4 doboz ára 1 korona 40 fillér, 1/2 doboz 70 fillér. Csak a Jenti védjeggyel valódi. Kapható minden gyógyszerárban és gyógyfűkereskedésben. Forrártár: Kwizda Ferencz János, cs. és kir. osztr.-magyar, román királyi és bolgár tejedelmi udvari szállító, kerületi gyógyszerész, Korneuburg, Bécs mellett.

1014. I.

Fontos minden cséplőgéptulajdonosnak!!

Uj törekrosta vaslemezből cséplőgépekhez!

Graepel Hugó gépgyáros szabadalma Budapest, V. Váci-út 40—46.

Nincs többé magvesztés. A rosta ára rövid idő alatt megtérül a magnyereség által.

Legjobb sikerrel kipróbálva. Részletes leírás minden érdeklődőnek küldetik.

Hajlandó vagyok ezen rostát bármely cséplőgéphez 14 napi próbára küldeni és ha nem felel meg, visszafogadni.

Felvilágosítást ad és megrendeléseket fölvesz az „Erdélyi Kereskedelmi Társaság” is

Kolozsvártt, Petőfi-utca 7. sz.

1066.